

«فرصت امروز» از ظرفیت‌های کشت‌وکار گل برای اشتغال و درآمدزایی می‌گوید

عمر کوتاه گل، زمینه‌ساز کسب‌وکارهای پایدار

کشاورزی اگرچه یادگار نخستین تلاش‌های انسان برای بقا بوده و زندگی‌اش را از این راه گذرانده است، اما کماکان نیز یکی از زیرشاخه‌های کشاورزی که می‌تواند یکی از اهداف سرمایه‌گذاری با سودآوری و اشتغال‌زایی بالا باشد، تولید گل و گیاه است؛ حوزه‌ای با سابقه نسبتاً طولانی در کشور که چندان مورد توجه قرار نگرفته و سرمایه‌گذاری مطلوبی در آن انجام نشده است، در حالی که آمار و ارقام نشان می‌دهد در این زمینه می‌توان اشتغال‌زایی قابل توجهی ایجاد کرد و کسب‌وکارهای زیادی را به وجود آورد. در واقع صنعت تولید گل و گیاه با تنوع فراوانی که دارد، برای سرمایه‌گذاری و هدایت منابع مالی به سمت آن بسیار مستعد است. این صنعت از مهم‌ترین و سودآورترین بخش‌های حوزه کشاورزی است که می‌تواند جایگاه مناسبی در اقتصاد ملی کشور داشته باشد. «فرصت امروز» در این گزارش تصویری به بررسی این بازار در سطح ایران و جهان و فرصت‌های کاری نهفته در آن می‌پردازد.

۵۰۰متر تا ۳۰هکتار

تدوین و تصویب قوانین کارآمد، ارائه تسهیلات بانکی با بازپرداخت طولانی، ایجاد شبکه توزیع مناسب، از مهم‌ترین موارد برای افزایش تولید و اشتغال‌زایی در این صنعت است. چون در یک زمین ۵۰۰متری هم می‌توان فعالیت کرد که به نوع گل و وضعیت جغرافیایی منطقه بستگی دارد و اینکه بخواهید چه نوع گیاهی پرورش بدهید.

کلمبیا؛ ۱۵درصد

کلمبیا دومین کشور صادرکننده گل‌های چیده در جهان است که با داشتن ۱۵درصد از سهم بازار جهانی گل، درآمد سالانه آن در حدود یک میلیارد دلار است. آمریکا به‌عنوان یکی از بازارهای بزرگ صنعت گل کلمبیا محسوب می‌شود، به‌طوری‌که ۶۵درصد از گل‌های وارداتی آمریکا در سال ۲۰۱۳ از این کشور بوده است.

۱۲۱۸ هکتار

با توجه به رشد ثابتی که در بازارهای داخلی مالزی در صنعت گل به چشم می‌خورد، به نظر می‌رسد این کشور بتواند در ردیف صادرکنندگان بزرگ این صنعت قرار گیرد و چشم‌انداز روشنی را پیش روی خود داشته باشد. در حال حاضر یک‌درصد از سهم صادرات جهانی گل به این کشور اختصاص داشته و حدود ۱۲۱۸هکتار از زمین‌های این کشور تحت کشت گل هستند

۵۵۰میلیون دلار؛ سهم اتیوپی

آب و هوای گرمسیری و شرایط مناسب زمین، اتیوپی را در کنار کنیا در جایگاه صادرکنندگان آفریقایی گل قرار داده است. در حال حاضر اتیوپی با داشتن ۲درصد از سهم جهانی صادرات صنعت گل، به‌عنوان یک تولیدکننده عمده جهانی شناخته شده و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۲۰۱۶، درآمد سالانه این کشور به ۵۵۰میلیون دلار برسد.

۸میلیارد شکوفه

در حال حاضر بیشترین سهم از بازار جهانی گل‌های چیده شده را کشور هلند به خود اختصاص داده است. صنعت گل‌های چیده شده در هلند، در دهه ۱۹۷۰ شکوفا شد و این رشد به حدی بود که در سال ۱۹۹۵، پرورش دهندگان گل در هلند توانستند بیش از ۸میلیارد شکوفه را به‌صورت سالانه تولید کنند که منجر به درآمدی به ارزش تقریبی ۳.۲میلیارد دلار شده بود. در حال حاضر کشور هلند با داشتن سهم ۵۲درصدی از بازار جهانی گل، به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده گل‌های چیده در جهان به شمار می‌رود.

۳۰ تا ۴۰تن

مواد اولیه کشت و کار گل از خاک مخصوص، کود حیوانی، پوسنت برنج و ورمی کمپوست (کود حیوانی با کرم خاکی که فضولات آن برای رشد گیاه مقوی است) تشکیل می‌شود که برای تهیه آنها معمولاً کشاورزان با مشکل روبه‌رو هستند. مثلاً هر تن کود حیوانی بین ۱/۴ تا ۱/۶میلیون تمام می‌شود که برای هر مزرعه‌ای تا ۲هزار متر، سالانه ۳۰ تا ۴۰تن کود حیوانی مورد نیاز است.

۱۰تا ۱۵درصد ضایعات

عمده‌ترین مشکل کشت‌وکار گل به‌صورت سنتی این است که ۱۰ تا ۱۵درصد ضایعات دارد. تهیه مواد اولیه هم کار چندان راحتی نیست. چون تا چهار، پنج سال پیش کود و مواد شیمیایی به‌صورت حواله‌ای از اداره کل جهاد کشاورزی هر استان در اختیار افراد قرار داده می‌شد ولی الان مقدارش بسیار کم شده و ملقی باید به‌طور آزاد تامین شود.

۴برابر قیمت

چون شبکه توزیع منسجم و یکپارچه نداریم و نظارتی هم صورت نمی‌گیرد، دلال‌بازی رونق زیادی دارد. یک واسطه، گل را از تولیدکننده می‌گیرد و اگر خیلی ناانصاف باشد چهاربرابر قیمت خرید می‌فروشد. زحمت را کشاورز می‌کشد و سود را دیگران با استفاده از نابسامانی توزیع و پخش، می‌برند. همچنین باید از تولید بی‌رویه یک محصول جلوگیری شده تا منابع هدر نرود.

اکوادور؛ ۹درصد

اکوادور در حال حاضر ۹درصد از سهم جهانی این بازار را به خود اختصاص داده است. خصوصاً گل سرخ یکی از مهم‌ترین گل‌های صادراتی اکوادور است که تقریباً ۶۰گونه مختلف از این نوع گل را تولید و صادر می‌کند. ایالات متحده آمریکا، ایتالیا، کانادا، آلمان و روسیه از جمله بازارهای مهم برای گل‌های صادراتی اکوادور محسوب می‌شوند.

ارزآوری؛ ۴۷میلیون دلار

۴۰ تا ۵۰هزار نفر تنها در بخش تولید و پخش گل در ایران مشغول به کار هستند. به این آمار باید انبوهی از گل‌فروشی‌های سراسر کشور را هم اضافه کرد، هرچند این میزان می‌تواند چندین برابر هم باشد. همچنین ارزآوری ۴۷میلیون دلاری صادرات گل ایران در سال ۹۳ را هم باید مهم‌ترین اتفاق این صنعت بدانیم.

۸۰میلیون تومان

هزینه ایجاد ساختار گلخانه‌ای به‌صورت میانگین برای هر هزار متر، ۸۰میلیون تومان برآورد می‌شود که البته برای همین مترآز با ۴۰میلیون تومان هم می‌توان این ساختار را ایجاد کرد، البته با امکانات کمتر و بازدهی کمتر. همچنین برای افزایش بهره‌وری باید گلخانه‌ها را در مناطقی با آب‌وهوای معتدل بنا کرد.

۱۰تا ۱۵شاخه گل

سرانه مصرف گل در ایران بین ۱۰ تا ۱۵شاخه است که نسبت به سرانه جهانی ۱۵۰شاخه‌ای، بسیار کم است. کارشناسان این فاصله را نتیجه عدم آگاهی نسبت به خواص درمانی گل دانسته و فرهنگ خرید گل در ایران را بیشتر مربوط به عیادت‌ها و دید و بازدیدها می‌دانند. البته طی سال‌های اخیر تغییرات اندکی ایجاد شده است.

ارزبری؛ ۶۰ تا ۷۰میلیون دلار

واردات در این حوزه به شکل نشاء است و اکثر گل‌های پبازی که در ایران کشت می‌شوند، از اروپا وارد می‌شوند. به این آمار باید واردات غیررسمی بذر از کشورهایمانند ترکیه، ژاپن و آمریکا را هم اضافه کرد که معمولاً توسط مسافران و... انجام می‌شود که ارزبری واردات نشاء و... بین ۶۰ تا ۷۰میلیون دلار در سال است.

۳ تا ۵هزار متر مربع

سطوح تولیدی در ایران از استانداردهای جهانی برای تولید بسیار کمتر است. با وجود تنوع گل‌های موجود در ایران به دلیل کمبود سطوح زیرکشت، میزان تولید کاهش می‌یابد. در سطح جهان به‌طور معمول سطح زیرکشت برای بخش خصوصی ۴ تا ۵هکتار فضای گلخانه‌ای است. در نتیجه با تولید انبوه هزینه تمام‌شده کاهش می‌یابد. اما در ایران فضای گلخانه‌ای در بهترین حالت بین ۳ تا ۵هزار متر مربع است.

فرصت ۴میلیارد دلاری

در پی به‌وجود آمدن اختلالاتی در روابط روسیه با ترکیه و سایر کشورهای اروپایی، فرصت مناسبی برای صادرات گل ایران به این کشور ایجاد شده است، زیرا واردات سالانه گل این کشور بیش از ۴میلیارد دلار است. کما اینکه در حال حاضر هم تقاضاهای زیادی از بازار گل این کشور وجود دارد که خواهان گل‌ها و گیاهان زینتی ایران هستند.

۲ تا ۳هزار متر

در تولید ماشینی گیاهان موردنظر ردیفی باید کاشته شوند و سیستم آبیاری قطره‌ای یا بارانی با فواصل یکسان و منظم کار گذاشته شوند که در یک واحد معمولی که ۲ تا ۳هزار متر مساحت دارد هیچ صرفه‌ای ندارد و امکان‌پذیر نیست. علاوه بر آن تجهیزات دیگری مثل دماسنج هوشمند، رطوبت‌سنج الکترونیک، سمپاش ماشینی، سیستم آبیاری (که بنا به نوع محصول کار گذاشته می‌شود) پخچال مخصوص یا سردخانه، استخر و اقلام دیگر که برای تولید همگی مورد نیاز است.

۵۰۰نوع؛ تنوع گل و گیاه ایران

در ایران تعداد گل و گیاه زینتی به حدود ۵۰۰نوع می‌رسد. مثلاً تنها در بخش گیاهان آپارتمانی ۸۰نوع داریم. گل‌های فضای باز و گل‌های شاخه بریده هم دیگر انواع گل و گیاه هستند. رز، گلابیل، مریم، زرورا، داوودی، پتوس و دیفن‌باخیا مهم‌ترین و بیشترین گل‌های تولیدی در ایران هستند. به لحاظ پراکنش تولید هم در تهران گل‌های شاخه بریده بیشتر تولید می‌شود، در بخش‌های شمالی کشور گل‌های آپارتمانی و در محلات گل‌های مربوط به فضای باز، شاخه بریده و آپارتمانی.

۳درصد؛ سهم بلژیک

بلژیک نیز از تولیدکنندگان برجسته جهانی در صنعت گل به‌شمار می‌رود که ۳درصد از سهم صادرات این بازار را به خود اختصاص داده است. گل سرخ، مهم‌ترین محصول تولیدی این کشور در صنعت گل است، به‌طوری‌که نیمی از مناطق تحت کشت گلخانه‌ای این کشور، به گل سرخ اختصاص دارند. در میان دیگر کشورهای اروپایی آلمان و ایتالیا با داشتن سهم یک‌درصدی از صادرات جهانی گل، از جمله تولیدکنندگان موفق گل در سطح جهان محسوب می‌شوند.

کنیا؛ ۷درصد

کشور کنیا نیز با داشتن سهم ۷درصدی، یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان گل در جهان به شمار می‌رود. جالب است بدانید در سال ۲۰۱۳، ۱۲۵هزارتن از گل‌های شاخه‌بریده، به ارزش ۵۰۷میلیون دلار توسط کنیا صادر شده بود که ۳۵درصد از فروش این گل‌ها، در اتحادیه اروپا بوده است. همچنین نوعی گل رز که عمر طولانی‌تری دارد، گل تابستانی و میخک نیز از جمله گل‌های صادراتی کنیا به ایالات متحده آمریکا و روسیه است. ظهور و رشد صنعت گل در کنیا باعث رونق اقتصادی در این کشور آفریقایی شده است، به‌طوری‌که در سال‌های اخیر ۵۰۰هزار کنیایی به استخدام این صنعت درآمدند که ۹۰هزار نفر از آنها به‌صورت مستقیم در مزارع گل مشغول به‌کار هستند.